

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Tertius In Libros De Coelo; De Generatione Et Corruptione;
De Anima; Et Metaphysicam Aristotelis

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

II. An si generatio esset impossibilis, etiam impossibilis esset alteratio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95375](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95375)

xviii. Dices terminus ad quem nutritionis debet realiter distinguì à nutritione, ergo terminus ad quem nutritionis non est nutritio ut unio.

xix. Respondeo distinguendo antecedens; terminus ad quem nutritionis in compositis purè materialibus debet distinguì realiter à nutritione, concedo antecedens: in homine, nego antecedens; Ratio disparitatis sumitur ex dictis lib. 1°. *Physic.* Disput. 6^a. Dub. 3°. ubi ostendimus generationem hominis non habere terminum substantialem productum realiter à se distinctum, & idem dicendum de nutritione hominis; quæ est adgeneratio hominis; generationem verò compositorum purè materialium habere terminum substantialem productum realiter à se distinctum, v.g. formam, & idem dicendum de nutritione eorum, quia etiam est aggeneratio eorum.

DVBIVM III.

Quid sit Decretio propriè dicta.

RESOLUTIO.

xx. **D**ico decretio propriè dicta, sive viventis, Est motus ab anima factus per quem vivens

secundum partes, saltem aliquas notabiliores cum certa proportionem majorem acquirit quantitatem, illa, quæ est per calorem naturalem assumpta. Hæc definitio patet ex opposito definitionis accretionis.

xxi. Adde tamen dictum motum esse duplicem; unum privativum, ut dum calor naturalis aliquid hominis absument secundum aliquas saltem ipsius partes certâ cum proportionem: alterum positivum, ut cum beneficio nutritionis non tantum substantiæ restituatur, quantum calore naturali absumptum est.

DVBIVM IV.

An accretio, & per consequens nutritio, fiat continuè, successivè.

xxii. **R**esolutionem hujus dubii quamquam hic dari solitam, commodius dabimus Disputatione sequenti de Alteratione, quia à Resolutione alia, an alteratio fiat continuè successivè, multum pender, & de utraque videtur eodem modo Philosophandum. Quare, sit

DISPUTATIO SEXTA

De Alteratione.

DVBIVM I.

Unde dicatur alteratio, & quotupliciter sumatur.

RESOLUTIO I.

i. **D**ico 1°, alteratio juxta, nominis etymologiam, ab alterando dicitur; sive ab eo, quod per ipsam res fiat altera, vel, ut vertit Boëtius, *alterata*; sicut enim juxta Porphyrium Isagog. cap. 4°. differentia essentialis faciunt aliud, ita accidentales faciunt alterum sive alteratum.

RESOLUTIO II.

ii. **D**ico 2°, alteratio variè sumitur, 1° latissimè pro mutatione subjecti per quodvis accidentis. 2° strictius pro mutatione subjecti per quantumque qualitatem, sive materialem, sive spiritualementem, sive habeat contrarium, sive non. 3° strictissimè (quomodo communiter accipitur) pro motu ad qualitatem corruptivam in ordine ad generationem, puta ex intentione alterantis, & entitate sua materiali, sive non acceptâ præcisè ut alterativa; per qualitatem corruptivam, id est, habentem contrarium, excludit perfectivas, id est, non habentes contrarium, ut lumen; item generationem substantialem, nutritionem & accretionem; include verò contrarias, ut calorem & frigus; & medias, ut calorem & humiditatem: per ly in ordine ad generationem (quod additur ex mente Aristotelis) excludit qualitates corruptivas internas, ut amorem & odium, assensum & dissensum; quia generationi non subferuntur, ut patet. Ex his

iii. Collige terminum à quo & ad quem alterationis strictissimè sumptæ debere esse positivum,

fecus in generatione, in qua posse esse privativum constat ex dictis supra Disput. 1^a.

DVBIVM II.

An si generatio esset impossibilis, etiam impossibilis esset alteratio.

RESOLUTIO.

iv. **D**ico si generatio esset impossibilis, alteratio esset naturaliter impossibilis ex parte causæ alterantis; non verò ex conceptu formalis alterationis; ac proinde foret uno sensu naturaliter impossibilis; alio verò naturaliter possibilis.

v. Probant plures Recentiores primam partem; quia alteratio, (de qua hic,) est inter qualitates contrarias corruptivas; ac proinde naturaliter tendentes ad corruptionem, & consequenter ad generationem. Verum

vi. Respondeo negando secundam consequentiam; nam si impossibiles essent generationes substantiales, non minùs calor, v.g. tenderet ad corruptionem ipsius formæ aquæ concomitanter, quàm jam, quia per hoc non mutaret naturam suam, eò quod ex conceptu formali alterationis non dicat esse dispositionem ad generationem formæ ignis; licet ex entitate suâ naturali talis sit. Quare aliter

vii. Probatur prima Pars; quia ideo agens naturale agit alterando, ut producat effectum suæ activitati proportionatum; sed si generatio esset impossibilis, non posset illum producere; ac proinde cessaret finis propter quem naturaliter operatur; ergo non ageret alterando naturaliter; ac proinde alteratio ex illo capite esset naturaliter impossibilis.

viii. Addunt nonnulli, quod ex entitate sua fit apta, disponere ad generationem, quæ aptitudo est illi

illi identificata, & tunc cessaret, ac proinde & ipsa: verum, ratio ista non placet, quia aptitudo non cessat ex parte ipsius & quia ipsi identificata; sed ex parte termini & quia ad ipsum terminata, ut patet.

ix. Probatur secunda Pars, quia conceptus formalis alterationis maxime consistit in motu ad qualitatem corruptivam, qui adhuc, impossibili generatione, dari posset, ut patet; & alteratio, non nisi ex intentione alterantis, & entitate sua materiali, si ve non accepta ut alterativa (de qua hic) debet dicere ordinem ad generationem; ergo, &c.

D V B I V M I I I.

An Alteratio, ac per consequens nutritio & accretio, sit motus continuus successivus?

Ante Resolutionem

x. Suppono 1°, duplicem à Philosophis assignari alterationem; prima est intensiva, de qua dubio sequenti, & est quæ subjectum perficitur secundum eandem sui partem: secunda extensiva, & est quæ subjectum perficitur secundum diversas sui partes, illa facit majus intensivè, hæc extensivè, & de hac dubium procedit.

xi. Suppono 2°, dubium procedere de continuitate ex parte temporis, non verò ex parte subjecti, aut partium motus alterativi in se; quia satis constat illius subjectum esse continuum, uti & motum in se, ex hypothesi, quod continuum non constet ex partibus indivisibilibus; ac proinde motum alterativum similiter esse continuum ex parte subjecti & suarum partium.

xii. Suppono 3°, pro alteratione duas adferri posse sententias: prima est Ægidii 1°. de Genes. q. 16. Averrois lib. 3°. Physic. comment. 8. Alberti Magni lib. 8. Textu 23. Scoti in 4. dist. 44. q. 5. Pomponacii lib. de Nutrit. & fermentatione cap. 19. & 8. Metaph. Disp. 7. cap. 4°. Toleti in præfati q. 11. qui pro se citat Thæmisiū & Simpliciū. Item Capreoli, Soncinatis, Iavelli, quos sequuntur Hurtadus & Arriaga hic Disp. 2^a. Alterationem esse motum successivum cum morulis interpositis: secunda Gregor. in 1. dist. 17. q. 2. art. 1°. Soti lib. 10°. Physic. q. 4. art. 3°. Marfilii q. 14. Alberti de Saxonia q. 13. Veneti, nostrorum Complutensium, Ioannis à S. Thoma, & aliorum ferè omnium Thomistarum, Coninck, Poncii, Oviedi, Murciæ, Comptoni, & recentiorum communiter, esse successivam: Pro nutritione verò & accretione etiam duæ referri possunt sententiæ: prima est Toleti hic q. 11^a. & multorum Thomistarum, quos sequitur Hurtadus & Arriaga esse successivas, cum morulis interpositis, sic scilicet, ut aliquo tempore disponatur materia alimenti, in quam (posita ultimà dispositione) forma viventis introducat in instanti; deinde disponatur alia pars, in quam iterum introducat in instanti forma viventis, & sic consequenter: Secunda est Gregorii & aliorum Nominalium, item Soti, Conimbr. Complut. Poncii & aliorum. His suppositis, sit

R E S O L U T I O I.

xiii. Dico 1°, alteratio tam quoad extensionem, quam quoad intensiōem fit instantaneè quoad partem divisibilem divisibiliter sumptam.

xiv. Probatur: quia, præterquam quod alteratio non sit essentialiter successiva, sed permanens, uti ipsius terminus, (unde cuilibet parti temporis indivisibiliter sumptæ non debet necessariò correspondere secundum solas partes divisibiles indivisibiliter sumptas) sequeretur non posse fieri instantaneè, nisi secundum partem divisibilem indivisibiliter sumptam; sed hoc dici non potest, ergo, &c. Probatur minor; quia inde sequeretur id dari realiter in continuo partem proportionalem non aliquotam, si ve partem divisibilem realiter indivisibilem, in quo est contradictio terminorum: 2° ignem magnum non posse extensioem & intensioem calorem producere, quàm possit parvus per integram horam, quæ simul agerent, quod est contra manifestam experientiam; ergo, &c. Probatur hæc sequela; quia ignis parvus non potest minùs unâ parte temporis divisibili indivisibiliter sumptâ producere, quàm unam partem caloris, tam quoad extensionem, quam quoad intensiōem divisibilem indivisibiliter sumptam; nec plus poterit magnus, ergo, &c. Hinc

xv. Collige 1°, difficulter ad hanc experientiam Respondere illos, qui docent alterationem esse motum essentialiter continuum & successivum, uti est ipsum tempus reale; hoc enim dato debent proportionaliter docere alterationem semper instantaneè fieri secundum partes divisibiles indivisibiliter sumptas, sicuti existit ipsum tempus instantaneè.

xvi. Collige 2° alterationem, tam quoad intensiōem, quàm quoad extensionem, non sequi approximationem partis passî proportionalis non aliquotæ, si ve divisibilis indivisibiliter sumptæ: quia agentia alterantia agunt uniformiter difformiter per partes aliquotas, & divisibiles divisibiliter sumptas, ut clarè patet ex hac conclusione.

R E S O L U T I O I I.

xvii. Dico 2°, alteratio, tam quoad extensionem, quàm quoad intensiōem non fit continuè successivè, sed interruptè, & cum morulis, quoad partes plures determinatas divisibiles divisibiliter sumptas.

xviii. Probat Arriaga de Generat. Disp. 11^a. Sect. 3^a. sonus producit species, & simul totam intensiōem in instanti ad certum spatium, id (inquit) experientiâ patet; nam qui est juxta findentem ligna, tam citò audit sonum, quàm ictum videat; ergo omnia fiunt in instanti; illæ tamen species non statim in instanti effundunt se ipsas, ut patet, inquit, evidenter experientiâ; quia qui aliquantulum distantiore est, prius videt ictum, quàm audiat sonum, ergo illæ species in diffusionem & operationem suam per morulas interrumpuntur. Sed

xix. Contra 1°, verisimilius est sonum ad auditum non deferri per species; sed per esse reale suum; quia vel species illæ remanerent jam corrupto sono? & hoc non; quia alioqui naturaliter audiretur sonus non existens; ex quo (præterquam quod, ut rectè notat D. Fromondus de Anima lib. 11°. cap. 4°. art. 8°. potius sit negotium imaginationis, aut intellectus, quàm sensus externi, acumen suum & cognitionem ad rem non existentem naturaliter extendere) inferrem, etiam naturaliter videri posse colorem non existentem, quod omnes negant; vel non remanerent nisi remanente sono, & hoc etiam non, quia essent superflue species, ubi objectum